

УДК [332:[334.012.82]:330.33.012]:115.4

О. О. Ткаченко

здобувач ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М.І. Долишнього НАН України», м. Львів

РОЗВИТОК ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ПРОСТОРОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ БІЗНЕСУ

У статті розглянуто основні концептуальні підходи до дослідження явища інтеграції. Наголошено на ключових цільових функціях інтеграційного процесу. Визначено фактори, що впливають на просторову інтеграцію бізнесу в умовах трансформацій постіндустріальної економіки. Представлено класифікацію форм просторової інтеграції бізнесу.

Ключові слова: просторова інтеграція, бізнес, форми просторової інтеграції, взаємодія, простір.

Tkachenko O. DEVELOPMENT OF CONCEPTUAL TERMINOLOGY STUDY APPARATUS FOR PROCESSES OF SPATIAL INTEGGATION OF BUSINESS

The article deals with the main conceptual approaches to the study of the phenomenon of integration. The key target functions of the integration process are emphasized. The factors influencing the spatial integration of business in the conditions of transformations of the post-industrial economy are determined. The classification of forms of spatial integration of business is presented.

Keywords: spatial integration, business, forms of spatial integration, interaction, space.

Інформаційні та інноваційні прориви в усіх сферах людської діяльності у сучасних умовах розвитку світового господарства великою мірою завдячують трансформаційним процесам у просторовій організації економічних систем. Посилення взаємодій, поступове розмивання територіальних меж та послаблення економічних бар'єрів здійснення господарської діяльності внаслідок глобалізації економічного простору та децентралізації управлінських ресурсів національних господарських та адміністративних систем у XXI столітті виводить науково-практичну дискусію на нові обрії досліджень ключових детермінантів економічного життя. Сьогодні такими локомотивами та детермінантами економічного поступу окремих держав та світу загалом є процеси просторової інтеграції бізнесу.

Дослідженням процесів просторової інтеграції та організації бізнесу, виокремленням ключових факторів розміщення та механізмів регулювання просторової організації та інтеграції ділової активності присвячені праці таких вчених, як Й.Г. фон Тюнен, А.Е. Шеффле, А. Вебер, В. Кристаллер, А. Льош, В. Лаунгардт, М. Потрер, П. Кругман, Р. Коуз, О. Уільямсон, К. Воблий, М.М. Паламарчук, О.Г. Топчієв, Ф.Д. Заставний, О.І. Шаблій, З.С. Варналій, М.І. Фашевський, І.З. Сторонянська, С. Л. Шульц тощо. Однак доволі велика кількість теорій та концепцій, що прямо чи опосередковано торкаються питань просторової інтеграції бізнесу, не забезпечує повноту та завершеність теорії просторової інтеграції бізнесу. Це актуалізує питання впорядкування понятійно-термінологічного апарату дослідження процесів просторової інтеграції бізнесу, виділення її форм, ключових чинників розвитку з метою напрацювання єдиного інструментарію для аналізу та оцінки даних процесів.

У сьогоденнішніх умовах світогосподарського розвитку спостерігається стійка тенденція до інтеграції як у межах національних господарських систем, так і у розрізі окремих господарюючих

суб'єктів. Інтеграція проявляється у формі взаємопроникнення, ускладнення та взаємопідпорядкування господарських взаємозв'язків та процесів різних ланок та масштабів господарювання. Слід зазначити, що розвиток інтеграційних процесів обумовлюється, насамперед, посиленням конкурентної боротьби за ринки сировини, збуту, інформації. В умовах жорсткої конкуренції саме співпраця та інтеграція чи то матеріально-технічних, чи фінансово-економічних ресурсів, а також підприємницького капіталу окремих господарюючих суб'єктів в рамках інтеграційного утворення створює вигідні конкурентні переваги для усіх його учасників.

Інтеграція (лат. *integratio* – поповнення, відновлення) у загальному розумінні є станом об'єднання у єдине ціле будь-яких окремих частин. Інтеграція є також процесом ущільнення та посилення зв'язків між об'єднуваними складовими. Протилежним терміном до інтеграції є дезінтеграція, як процес розпаду єдиної інтегрованої системи на складові, що супроводжується послабленням та втратою внутрішніх зв'язків. Універсальність поняття інтеграції та системний підхід до його розуміння дозволяє стверджувати, що процес інтеграції притаманний будь-якій системі, і насамперед, економічній. У відповідності до рівня інтеграції та ієрархії суспільно-економічних систем, у яких відбуваються інтеграційні процеси, розрізняють такі види економічної інтеграції як міжнародна, міжрегіональна, внутрішньорегіональна, міжфірмова, що відповідно, реалізуються на рівні світової економіки, національної економіки, регіональної економіки, економіки окремих фірм тощо.

Явище економічної інтеграції, за одним із підходів, передбачає «переплетення, взаємопроникнення і зрощення відтворювальних процесів різних суб'єктів господарювання, розділених у просторі, перетворення їх на цілісний господарський механізм» [1, с. 21-22]. У даному трактуванні істотними ознаками економічної

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

інтеграції є взаємопроникнення та переплетіння бізнес-процесів різних економічних систем; узгодження та зближення норм та стандартів інтегрованих складових системи; глибинні структурні зміни усередині економічних систем, що інтегруються; розвиток спеціалізації та кооперації; а також виникнення структур та органів управління господарюючою взаємодією.

агентами інтеграційного утворення, що істотно відрізняє даний вид організації економічних відносин від тимчасових економічних взаємодій чи об'єднань. Іншим вагомим компонентом інтеграції є добровільність об'єднання окремих складових у єдине інтеграційне утворення. Як відомо, недобросовісним виявом інтеграції можна вважати також примусове (рейдерське) об'єднання підприємств внаслідок їх фіктивного банкрутства. У свою чергу добровільність об'єднання окремих учасників інтеграційного утворення обумовлюється стратегічним баченням отримання спільної та індивідуальної вигоди від інтеграційної взаємодії. Така добровільна інтеграція передбачає формування системи більш високого порядку, а отже, вимагає вироблення корпоративної системи делегування повноважень та відповідальності.

Таблиця 1

Підходи до розуміння суті та цільової функції інтеграції

<i>Вид інтеграції</i>	<i>Характеристика цільової функції інтеграційного процесу</i>
Міжнародна економічна інтеграція	Розгортання інтеграційних процесів в світовій економіці супроводжується інтернаціоналізацією економічних зв'язків, що відбувається на тлі процесів злиття ринків та економічних систем. Такі процеси потребують врегулювання торговельних та валютних бар'єрів, уніфікації ринкових механізмів та ціноутворення, вироблення спільного бачення розвитку економічних систем на національному та наднаціональному рівнях. Підґрунтям для розвитку інтеграційних процесів та цільовою функцією інтеграційного процесу є взаємовигідне використання порівняльних переваг країн, які у динамічному контексті створюють передумови для створення принципово нових економічних комплексів на основі об'єднання однорідних і конкурентоспроможних економік [2, с. 390].
Міжрегіональна економічна інтеграція	Процеси інтеграції міжрегіонального рівня становлять собою низку ступенів інтенсифікації економічних відносин між регіонами до стану злиття їх відособлених відтворювальних процесів в єдиний господарський механізм; процес зближення, взаємопроникнення і зрощення відтворювальних процесів суб'єктів господарювання двох і більше регіонів, що перетворює їх на міжрегіональну економічну систему. Цільовою функцією інтеграційних взаємодій є досягнення вищого рівня соціально-економічної ефективності, вирівнювання рівня економічного розвитку регіонів та поступове нівелювання основних господарських показників у розрахунку на одну особу [4, с.17].
Внутрішньорегіональна інтеграція	Інтеграційні процеси відбуваються на основі взаємодій окремих господарюючих суб'єктів, які обмежені територією регіону. Цільовою функцією внутрішньорегіональних інтеграційних взаємодій є досягнення синхронізації циклів розвитку та основних економічних показників регіону, підвищення ефективності, раціоналізація та оптимізація структури витрат на регіональному рівні, концентрація виробництва.
Міжфірмова інтеграція	Встановлення взаємовідносин між господарюючими суб'єктами, які дозволяють забезпечити довгострокове зближення стратегічних цілей інтегруючої та інтегрованої фірм є результатом міжфірмової інтеграції.[5, с. 58] Цільовою функцією інтеграційних процесів, що реалізуються шляхом поглинання, злиття, створення стратегічних союзів, спільних підприємств, філіалів, акціонерних товариств, а також регіональних економічних союзів [6, с. 21] є досягнення нового якісного стану інтегрованої господарюючої системи, що забезпечує переваги та стійкість щодо впливу зовнішнього конкурентного середовища: економія на трансакційних витратах, досягнення синергетичного ефекту та максимізація прибутку за рахунок ефекту масштабу, співфінансування та реалізація крупних господарських проектів.

За іншим підходом, розвиток інтеграційних процесів передбачає необхідність виконання критичних передумов інтеграції, а саме: «економічні системи повинні мати близький рівень економічного розвитку», за яким забезпечується сумісність господарських механізмів; «наявність спільного кордону та історично сформованих економічних відносин», за яким географічна близькість полегшує вирішення транспортних та інших проблем; «визрівання економічних проблем, вирішення яких вимагає спільних зусиль» [2, с. 389].

Ключовими у розумінні феномену інтеграції є наявність узгоджених та упорядкованих відносин між

агентами інтеграційного утворення, що істотно відрізняє даний вид організації економічних відносин від тимчасових економічних взаємодій чи об'єднань. Іншим вагомим компонентом інтеграції є добровільність об'єднання окремих складових у єдине інтеграційне утворення. Як відомо, недобросовісним виявом інтеграції можна вважати також примусове (рейдерське) об'єднання підприємств внаслідок їх фіктивного банкрутства. У свою чергу добровільність об'єднання окремих учасників інтеграційного утворення обумовлюється стратегічним баченням отримання спільної та індивідуальної вигоди від інтеграційної взаємодії. Така добровільна інтеграція передбачає формування системи більш високого порядку, а отже, вимагає вироблення корпоративної системи делегування повноважень та відповідальності.

У науковому дискурсі дослідження явища інтеграції присутнє доволі широка різноманітність підходів до розуміння сутності та ключових цілей інтеграції (табл. 1).

Представлені вище узагальнені підходи до розуміння суті та цільової функції інтеграції дозволяють зробити два ключові висновки: в основі економічної інтеграції будь-якого рівня ієрархії економічних систем лежать міжфірмові інтеграційні взаємодії; міжфірмові інтеграційні взаємодії реалізуються у форматі чіткої територіальної прив'язки. Однак сьогодні можемо констатувати, що саме роль простору (а не території) стає домінуючою у контексті економічного розвитку, що відбиваються на зміні розуміння та ваги ключових детермінантів економічних систем. Як зазначають автори у [7, с. 4] «традиційні економіко-географічні чинники конкурентоспроможності територій (природні, трудові та енергетичні ресурси, нагромаджений капітал тощо) дедалі відчутніше втрачають вирішальну роль для якості просторового розвитку», що в свою чергу актуалізує «екстериторіальність» локальних економічних спільнот, за якої належність території до національних господарських комплексів стає набагато менш значущою, ніж її залученість до глобальних ланцюгів створення вартості».

У сучасних умовах світогосподарського порядку саме інтеграційні процеси стають наріжним каменем формування нових форм суспільно-економічних взаємодій та творення нових сенсів та цінностей, а просторова інтеграція бізнесу, у свою чергу, виступає новітньою формою організації ділової активності у просторових системах різних ієрархічних рівнів [8,

с. 133]. Розгляд процесів інтеграції економіки загалом та бізнесу зокрема у просторовому аспекті, передбачає віднесення даного феномену до логіко-семантичного поля просторової організації бізнесу.

масштабу інтеграції учасників у створення доданої вартості (цінності) за доволі слабкої інституціоналізації їх взаємодій.

Метапросторові форми просторової інтеграції

Таблиця 2

Класифікація форм просторової організації бізнесу

Точкові форми просторової організації бізнесу	Форми просторової інтеграції бізнесу				
	Локалізаційного типу		Кластерного типу		Метапросторового типу
<i>Підприємства (одиночні) за видами економічної діяльності</i> <i>Виробничі майстерні</i> <i>Творчі майстерні</i> <i>Виробничі модулі</i> <i>Домашні офіси</i>	Зональні	<i>Промислові зони</i> <i>Промислові вузли</i> <i>Вільні економічні зони</i>	Корпоративні	<i>Транснаціональні корпорації</i> <i>Концерни</i> <i>Консорціуми</i> <i>Конгломерати</i>	<i>Он-лайн платформи</i> <i>Інституційні платформи</i> <i>Венчурні та «хмарні» пули</i> <i>Віддалені фрілансингові офіси</i> <i>Краудфандингові компанії</i>
		<i>Території пріоритетного розвитку</i> <i>Індустріальні райони</i>		<i>Асоціації за галузевою ознакою</i> <i>Холдинги</i> <i>Спільні підприємства</i> <i>Промислові групи</i> <i>Фінансові групи</i>	
		<i>«Долинні» технологічні центри</i> <i>Технополіси</i> <i>Інноваційні міста</i> <i>Наукові містечка</i> <i>Інноваційні квартали</i> <i>Креативні райони</i>		<i>Стратегічні альянси та партнерства</i> <i>Виробничі мережі за галузевою ознакою</i> <i>Торгівельні мережі</i> <i>Логістично-транспортні мережі та об'єднання</i> <i>Франчайзингові мережі</i> <i>Аутсорсингові мережі</i>	
	Ареальні	<i>Індустріальні парки</i> <i>Технопарки</i> <i>Наукові парки</i>	Мережеві	<i>Виробничі кластери</i> <i>Локальні кластери за галузевою ознакою</i> <i>Міжгалузеві кластери</i>	
	Площинні		Кластерні		

Розробка автора

Зазначимо, що просторова організація бізнесу це структурно – параметричне та просторово – часове впорядкування та узгодження елементів та суб'єктно-об'єктних взаємозв'язків, яке забезпечує досягнення оптимальних територіальних, економічних та структурних пропорцій використання підприємницького потенціалу. Територія, безумовно є матеріальним базисом організації явищ і процесів у просторі, однак, простір не обмежує їх конкретними параметричними рамками, а на основі узгодження елементів та взаємодій між ними, творить їхню цілісну сутність. У даному концептуальному розумінні просторова інтеграція бізнесу є процесом упорядкування та станом взаємодії підприємницьких структур та інституційних суб'єктів організації ділової активності, що інтегруються у якісно нову просторову екосистему більш високого рівня для досягнення взаємовигідних просторових ефектів.

Суб'єктні інтеграційні взаємодії у рамках просторової інтеграції бізнесу реалізуються у відповідних формах просторової інтеграції бізнесу, що формують лівову частку форм просторової організації бізнесу (табл. 2). Розвиток просторової інтеграції бізнесу, зокрема її форм, рухається по висхідній траєкторії – від кластерних та мережевих форм до метапросторових форм інтеграції бізнесу.

Зазначимо, що просторово-часова зв'язність є якісним виміром поєднання у просторі і часі елементів ланцюжка компонування доданої вартості (цінності) за відповідного рівня інтеграції суб'єктів-учасників форм просторової інтеграції бізнесу у систему взаємозв'язків та взаємовпливів. Зокрема для метапросторових форм просторової інтеграції бізнесу характерний високий ступінь просторово-часової зв'язності на основі високого рівня довіри учасників даного інтеграційного утворення та високого

бізнесу у процесі компонування ланцюжка доданої вартості не поєднують фактори виробництва фізично ані у певному місці, а ні на певній території, однак на основі організації ділової активної учасників формують власний метапростір – простір взаємодій.

Розвиток форм просторової інтеграції бізнесу є динамічним процесом та відбувається під впливом ряду чинників, характерних для постіндустріальної трансформації світової економіки. Дослідження чинників просторової інтеграції бізнесу в контексті даних процесів дозволяє виділити п'ять груп чинників: глобалізаційно-цивілізаційні, інформаційно-інноваційні, соціо-культурні, інституційно-організаційні, соціально-економічні (табл. 3).

Розгорання процесів просторової інтеграції бізнесу за мету має забезпечення доступу до ефектів, що можуть бути отримані на рівні екосистеми більш високого порядку. Як відомо з теорії системного аналізу масштаби ефекту на рівні системи більш високого порядку є більшими порівняно з сумарним обсягом ефектів систем меншого порядку, що утворюють таку інтеграційну систему.

Синергетичний ефект, спричинений розвитком інтеграційних процесів, виникає на різних рівнях та напрямках господарської та ділової активності та перебуває у залежності від мети інтеграції та елементів що формують екосистему відповідної форми просторової інтеграції бізнесу. Серед основних ефектів просторової інтеграції бізнесу слід виділити наступні: мультиплікативний, інфраструктурний, інноваційно-інвестиційний, виробничо-фінансовий, управлінсько-операційний тощо.

Окрім прямих ефектів просторової інтеграції для безпосередніх суб'єктів інтеграційних взаємодій отримується також ряд ефектів для регіону локалізації

Чинники просторової інтеграції бізнесу в контексті просторової трансформації економіки та інтенсифікації інтеграційних взаємодій

Чинники	Гене́за чинника	Прояви чинника
Глобалізаційно-цивілізаційні чинники	<i>пов'язані із інтернаціоналізацією капіталів та розмиванням просторових меж процесу компонування доданої вартості</i>	<ul style="list-style-type: none"> • зростання мобільності фінансових, матеріальних, людських та інформаційних ресурсів; • автоматизація управлінської діяльності та зниження трансакційних витрат на рівні національних економік і світового господарства загалом; • геополітичні зрушення та зростаюча орієнтація національних економік на зовнішні зв'язки; • зростання відкритості та взаємозалежності економік, господарсько-технологічне зближення країн.
Інформаційно-інноваційні чинники	<i>пов'язані із формуванням нового формату організації ділової активності на основі інноваційних технологій</i>	<ul style="list-style-type: none"> • розвитком інформаційних мереж та виникнення глобального інформаційного простору; • об'єднання географічно розділених частин світу у систему, яка функціонує в режимі реального часу; • розвиток системи глобальних баз даних та інфраструктурне забезпечення доступу до них.
Соціо-культурні чинники	<i>пов'язані зі зміною ціннісної парадигми економічної поведінки суб'єктів господарювання та використанням креативних моделей організації підприємницької діяльності</i>	<ul style="list-style-type: none"> • інтернаціоналізація освітнього і культурного простору; • формування мережевої логіки взаємовідносин і розвиток «мережевої» культури, заснованої на пріоритетності горизонтальних інтеграційних зв'язків як базової структури глобального господарства; • уніфікація підходів до розуміння та поширення єдиних стандартів життя, універсалізація культурного фактора економічного розвитку.
Інституційно-організаційні чинники	<i>пов'язані із запровадженням нових інститутів, форм, методів та технологій проектного планування на стимулювання багаторічного регіонального розвитку</i>	<ul style="list-style-type: none"> • розвиток інституту довіри та корпоративної етики; • формування моделі платформ як цифрового майданчика співпраці бізнесу; • розвиток та інтенсифікація регіональних та міжконтинентальних інтеграційних процесів; • виникнення нових форм ринкової поведінки (глобальних стратегій, коопетитивних бізнес-моделей, креативного менеджменту, глобальних мереж, об'єднань, стратегічних альянсів); • формування нової системи глобального управління на основі зростання кількості наднаціональних управлінських структур, міжурядових і неурядових організацій.
Соціально-економічні чинники	<i>пов'язані із структурно-динамічними зрушеннями у процесах організації господарської діяльності та масштабах економічної співпраці</i>	<ul style="list-style-type: none"> • поглиблення інтернаціоналізації економіки на основі поглиблення економічної співпраці; • розвиток фінансових технологій та лібералізація руху капіталів та товарів; • зрушення у міжнародному поділі праці та становлення нового гео економічного простору; • індивідуалізація, деконцентрація та міждержавна дифузія ланок компонування доданої вартості на основі розвитку нових технологічних укладів; • розвиток електронної комерції та виникнення нових глобальних економічних суб'єктів • розширення глобальної фондової капіталізації

Розробка автора

таких інтегрованих екосистем у середньо- та довгостроковій перспективі. Такими є, наприклад, зростання бюджетних відрахувань, посилення соціальної відповідальності бізнесу, реалізація крупних інфраструктурних проектів, зростання рівня конкурентоспроможності відповідних локалітетів.

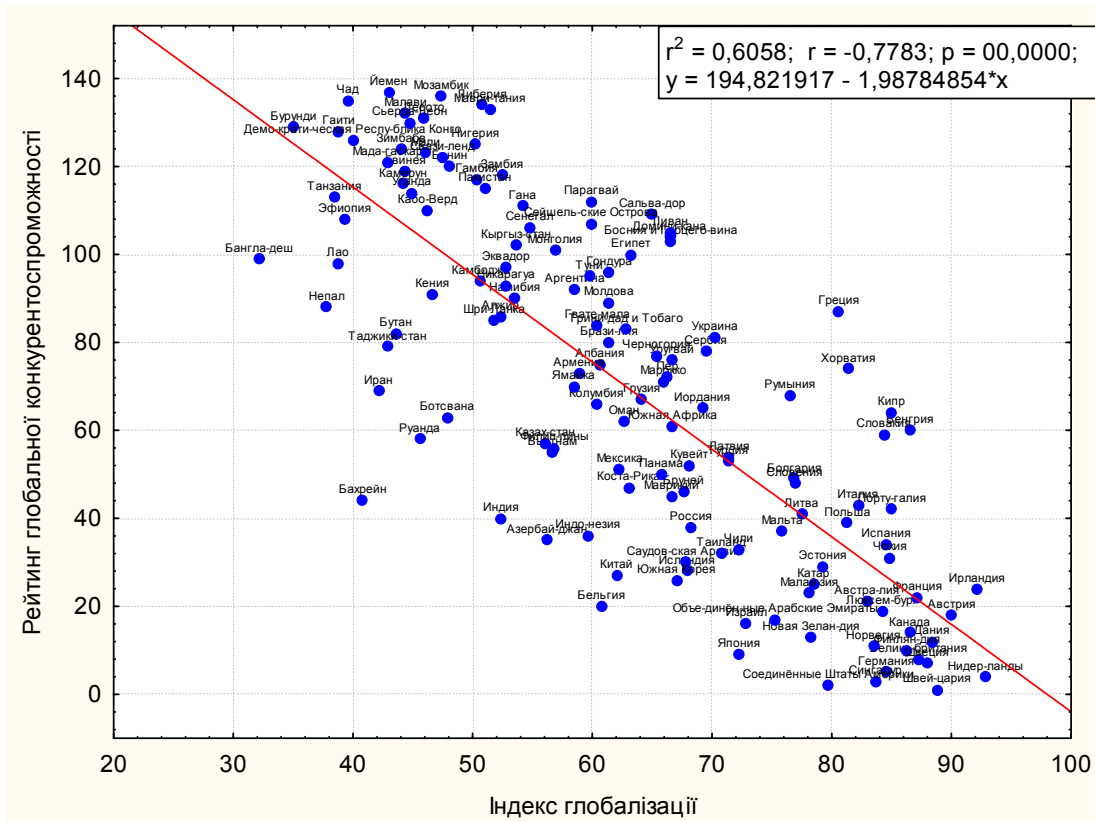
Проведений нами компаративний аналіз співвідношення процесів просторової інтеграції бізнесу і конкурентоспроможності територій в глобальному масштабі, дозволив нам встановити пряму залежність конкурентоспроможності країн від просторової інтеграції бізнесу (за індексом глобалізації) (рис. 1).

Таким чином врахування впливу та використання ефектів від просторової інтеграції бізнесу має стати основою для вироблення інструментарію та механізмів забезпечення збалансованості та взаємоузгодженості інтересів усіх суб'єктів новітньої просторової організації суспільства. Проведення економічних реформ в Україні також необхідно здійснювати на основі врахування сучасних викликів та можливостей,

що несе просторова інтеграція бізнесу. У зв'язку з цим актуалізуються питання пошуку виважених рішень регуляторного, управлінського, нормативного характеру щодо облаштування форм просторової інтеграції бізнесу, що стануть предметом подальших наукових пошуків автора.

Список використаних джерел:

1. Регіональний розвиток України: проблеми інтеграції та конвергенції / І. З. Сторонянська. – Львів: ІРД НАН України, 2010. – 324 с.
2. Міжнародні економічні відносини: підручник / ред.: А.П. Голіков, О.А. Довгаль. – Х.: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2015. – 464 с.
3. Міжрегіональні інтеграційні процеси в Україні: тенденції та перспективи розвитку / І. З. Сторонянська. – Львів: ІРД НАН України, 2009. – 392 с.
4. Клейнер Г. Разорванный мир / Г. Клейнер // Эксперт. – 2002. – № 3.

Рис 1. Залежність конкурентоспроможності країн від просторової інтеграції бізнесу (за індексом глобалізації), 2016 р.

5. Колодіна Е. А. Імпліцитна целева функція економічної інтеграції / Е. А. Колодіна // *Економіка и управление*. – 2002. – № 3 (32). – С 18-22.

6. Нова регіональна політика для нової України: аналітична доповідь (скорочена версія). – К.: Інститут суспільно-економічних досліджень, 2017. – 36 с.

7. Ткаченко О. О. Особливості просторової інтеграції бізнесу в умовах постіндустріального розвитку: побудова просторової матриці / О. О. Ткаченко, О. В. Кушнірецька // *Економіка та суспільство*. – 2017. – №13. – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua>.

References

1. Storonyanska, I. Z. (2010). *Rehionalnyi rozvytok Ukrainy: problemy intehtratsii ta konverhentsii [Regional development of Ukraine: problems of integration and convergence]*. Lviv: IRD NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
 2. Holikova, A. P., & Dovhal, O. A. (Eds.) (2015). *Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny [International economic relations]* (Textbook). Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University. [in Ukrainian].

3. Storonyanska, I. Z. (2009). *Mizhrehionalni intehtratsiyni protsesy v Ukraini: tendentsiyi ta perspektyvy rozvytku [Interregional integration processes in Ukraine: trends and development prospects]*. Lviv: IRD NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

4. Kleiner, H. (2002). Razorvannyi mir [The broken world]. *Ekspert – Expert*, 3, 58. [in Russian].

5. Kolodina, E. A. (2002). Implitsytna tsilovaa funktsia ekonomichnoi itehtratsii [Implicit goal function of economic integration]. *Ekonomika i upravlinnya – Economics and management*. 3, 18-22. [in Russian].

6. *Nova rehionalna polityka dlya novoyi Ukrainy [New regional policy for a new Ukraine]* (Analytical report) (2017). Kyiv: Institute of Social and Economic Research. [in Ukrainian].

7. Tkachenko, O. O., & Kushniretska, O. V. (2017). Osoblyvosti prostorovoi intehtratsii biznesu v umovakh postindustrialnogo rozvytku: pobudova prostorovoi matrytsi [Features of spatial integration of business in the conditions of postindustrial development: construction of spatial matrix]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 13. Retrived from <http://www.economyandsociety.in.ua>. [in Ukrainian].